"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Geo. Lulchak, President.

Subscription per year $4.00

Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Прічард і Мекгрегор, у Вінніпегу, Ман. Ю. Люльчак, голова.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ДВА СТРАЙКИ.

СТРАЙК ДРОВОРУБІВ В ТОНДЕР БЕЙ ДИСТРІКТІ.

В буржуазних газетах появилися оголошення, що потрібно 500 робітників до праці в лісі Тондер Бей дистрікту (Порт Артур, Онт.). Прочитавши це оголошення, не один робітник, головно з тих, що завелися на жнивах, поїде туди на роботу.

Тимчасом, це оголошення є звичайною лапкою, бо в тому дистрікті є достаточно робітників, тільки вони вийшли на страйк за підвищення платні і поліпшення умовин праці. Життя робітників в лісових кемпах є одним з найбільш каторжних. Відтяті від світу, "ломбер джеки" бачуть перед собою лише глухий ліс і нагаяча. Працюють, переважно, за їду й одежу, яка в лісі дуже рветься. Життя в кемпі грязне, безпросвітне, кемпи далеко одна від другої роскидані. Взагалі, лісова індустрія є одною з найбільш відсталих.

Але й там робітники починають пробуджуватися. В лісових кемпах Тондер Бей дистрікту є дві робітничі організації: "Ломбер Воркерс Індостріял Юніон оф Кенада" і "Індостріял Воркерс оф ді Ворлд". Ці юнії відбули 5. вересня цего року свою дистріктову конвенцію в Порт Артурі, на якій обговорили стан і платню робітництва в лісових кемпах Тондер Бей дистрікту. На конвенції були делегати зі всіх кемпів, які дали звіт з положення дроворубів.

Конвенція виробила домагання про побільшення платні і предложила їх властителям. Домагання ці є такі для контрактових робітників: за корд 8-фітового дерева $5.00; за корд 4-фітового дерева $3.00; за корд дерева на опал $2.75; за залізнодорожну швелю 18 центів; за фут слупів на фенс 1 цент; за лог 15 центів. Для поденних робітників $60.00 в місяць і харчі та 8-годинний день праці у всіх кемпах.

Властителі ці домагання відкинули й робітники вийшли 16. вересня на страйк. Страйк почався досить солідарно й так солідарно далі відбувається, не дивлячись на те, що властителі проголошують в буржуазних газетах, що їм потрібно 500 робітників. Завмерло життя в 50-ох кемпах. Робітники тримаються солідарно й є бойового духа. Це є відрадне явище, що нарешті й лісові робітники заговорили про свою недолю та почали домагатися людських умовин праці та такого винагородження, щоб бодай заробити на прожиток та одежу.

У своїх відозвах Спільний Комітет Дроворубів в дистрікті Тондер Бей взиває:

"Робітники, зрозумійте нас! Ми, організовані робітники, закликаємо взагалі всіх робітників піддержати нас в наших домаганнях. Побіда в цему страйку означає для всіх нас більшу платню у всіх кемпах в дистрікті Тондер Бей. І всі ви, робітники, віднесете побіду, як тільки підете за нашим проводом. Коли ви ще не є членами робітничої організації, постарайтеся вступити зараз до одної із згаданих юній. Вас підтримають всі організовані робітники. Страйкуйте зараз, бо тепер найкраща нагода виборoти більшу платню... Повідомляйте всіх робітників, що страйк продовжається. Поможіть виборoти кращі умовини праці й більшу платню для себе й для всіх!"

Так взиває страйковий Спільний Комітет Дроворубів. А властителі через свої буржуазні газети стараються спровадити скебів, вмовляючи, що їм потрібно 500 робітників.

Хай перше вдоволять домагання двох тисяч страйкуючих робітників, а тоді, коли їм треба, хай спроваджують нових і то на такій самій умові праці й платні, яку виборять страйкуючі. Тож робітники не повинні їхати до праці до ліса в Тондер Бей дистрікті, поки не закінчиться страйк, а повинні допомогти страйкуючим дроворубам виграти його. Коли вони його виграють, то не тільки для себе, але для всіх тих, що колись приїдуть до роботи в лісі того дистрікту.

СТРАЙК КУШНІРІВ В ВІННІПЕГУ.

У Вінніпегу вийшли на страйк кушнірі. Деякі шапи страйкують вже довший час, деякі приєдналися пізніше, нарешті проголошено генеральний страйк.

Тільки-ж кушнірі — не дроворуби. Між кушнірами є молоді робітники й робітниці, що працюють на своїх хазяїв задармо, або за пів дарма, мовляв, вчаться; є робітники, що насилу заробляють собі на життя, а є такі, що заробляють таки добре. Це фахові робітники, робітнича аристократія, на якій тримається в Злучених Державах і Канаді гомперсівщина, це є та каста заможних робітників, що провалюють страйки своїх "менших братів", хоч би й членів тої самої юнії, не дають їм змоги виборoти собі кращу платню.

Взірцем цего якраз служить страйк кушнірів в Вінніпегу. Всі юнійні робітники, всі ті, що багато роблять і нічого або дуже мало заробляють, вийшли на страйк, а "специ" ні. В деяких менших шапах і вони вийшли, але в більших, головно в Е. Річ & Ко. вони працюють і про страйк і чути нічого не хочуть.

Властителі подбали про належну для них охорону. За кожним цим робітником-скебом приїздить рано до дому "тексі" і тілохранитель (детектив) і везе його до фабрики. Вечером з такою самою процесією відвозить до дому. Тут же й "овертайм" і ласка хазяїна й обіцянки. Навіть самі хазяїни їздять до фаховців до дому й підмовляють до роботи. Їм всіма силами розходиться якраз затримати при роботі цих високо кваліфікованих скебів. Бо до инших робіт вони скорше можуть найти скебів з поза тих, що вийшли на страйк, тоді як "спеців" так хутко кимсь иншим не заступиш. А тепер-же жнива на кушнірство.

Як тондер-бейські дроворуби, так і вікніпегські кушнірі вибрали відповідний час для страйку. Там фабрикантам паперу треба дров, а тут склепи заготовляють на зиму футрові одяги. Але дроворуби не мають між собою таких спеців, яких мають кушнірі. Правда, до ліса компанії можуть скорше дістати скебів з новоприбуваючих робітників, бо там великого фаху не вимагається, а тут скебів тяще дістати, за те-ж за ними не треба ходити далеко. Тому то тут така ріжниця в платні фаховця, а звичайного чи тільки підученого робітника.

Однак поки властителі в Вінніпегу возять своїх спеців спеціяльними автомобілями в супроводі детективів, инші робітники страйкують. Страйкують за визнання юнії, за підвищення заробітньої платні і за коротші години праці.

ГОЛОД НА ЖНИВАХ.

Що року західна Канада спроваджує десятки тисяч робітників зі сходу Канади, із Злучених Держав, з Бритіш Коломбії — на жнива. Робиться багато шуму, крику, присвячується цілі колюмни в буржуазній пресі, взагалі, як то кажуть, більше крику, чим зарібку.

Цего року спеціально нароблено багато крику вже підчас самих жнив, що бракує ще 30,000 робітників. Протягом кількох тижнів відбувається "перехід народів". Потяг за потягом везуть робітників в три західні провінції, там випускають їх з вагонів — йди, пасися. Ще пів біди, коли є що збірати й погода сприяє. Тоді робітник заробить хоч дорогу назад заплатити. Але цего року західні провінції наповнилися десятками тисяч безробітних. З Келгари, наприклад, пишуть, що там повне місто робітників, ходять без цента за душею, не маючи де головй приклонити. Деякі з них виробили лише по три дні протягом місяця. Вони посилали вже делегації до міського голови, питаючи його пощо їх туди завезено й домагалися, щоб домініяльний уряд відвіз їх туди, звідки взяв.

Ці робітники сплять в корчах, всюди поза містом, бо в місті, в парках не вільно спати. Саме перед жнивами поліція казала, що арештує за "волокитство" кожного робітника, що ходитиме без роботи. А ніке тисячі робітників ходять і раді-б, щоб їх арештували, бо може дали-б їсти і в сухому заснути, але ніхто на них не звертає уваги.

Винуваті в тому сніг і дощ? Хай так. Але хіба-ж ті робітники винні тому, що падає сніг та дощ? Адже-ж в сніг і дощ господар і скотину загонить до хліва. Тож коли навезли робітників, треба дати їм їсти та притулок і відвезти туди, з відки привезли. Бачимо, що ось туристам "from Palm-to-Pine" у Вінніпегу справляють бенкети, хоч продуктивного нічого від них немає. Ці люде приїхали з Ню Орліяну до Вінніпегу для розривки, а ці десятки тисяч робітників спроваджено, щоб зібрали поживу, якою живиться ціле населення країни, яка творить багацтво, наживу тих, що знають лише мандрувати "from Palm-to-Pine".

Але це-ж капіталістична система. В ній одні страйкують за кусок хліба, другі приїхали хліб збірати й самі голодують, а треті, пануючі, роскошують, на нужді працюючих наживаються та "в сніг і дощ" бенкетують.

ПЕРЕД ЛИСТОПАДОВОЮ КАМПАНІЄЮ.

Зближається листопадова кампанія на користь нашої преси. Треба сподіватися, що невдовзі вінніпегські товариші оголосять свою програму, яка в кожній кампанії є взірцем для всіх місцевостей. Бо всі наші організації взоруються після пляну праці вінніпегських товаришів, хоч далеко не з однаковими наслідками.

Я не думаю цим дописом перебігати вінніпегських товаришів, як також програми ніякої не предкладаю, але хочу звернути пару уваг що до самої кампанії та дати деякі пропозиції.

Ці пресові кампанії до певної міри стали вже дуже буденними своєю одноманітністю. Коли судити з оподалік та й по фондах, то у Вінніпегу вони ще живі. А от на провінції, то вони таки дуже спустили голову. І організації деякі наші беруться до них так тільки, щоб робити. Деякі то таки майже не роблять, або в тому самому місяці проголошують свої місцеві кампанії, як на сплату довгу У.Р.Д., на куплення вугля, на школу і т. ин. Инші, знову, устроюють підприємства в користь преси, дають половину доходу на пресу, а половину на инші справи.

Я спостерігав не кожної кампанії. Часом воно й мусиш, коли тебе ті "инші справи" тиснуть за горло, але часом і не мусиш, але проте робиться. Я є тої думки, що деякі наші організації багато покладаються на вінніпегські організації та на инші, мовляв, тамті дадуть і буде преса забезпечена. Тут не в тому річ, що "дадуть і буде преса забезпечена", а в тому, що "як дбаєш, так і маєш".

По мойому, то досить вже того, "щоб була преса забезпечена" матеріяльно, а час вже таки подбати, **щоб робітники її читали.** Часто читаєш в дописах, що в такій то місцевости є пару сот українських робітників і тільки два-три передплатники "Укр. Роб. Вістей". Десь в лісовій кемпі є кількадесять робітників і ні одного читача "Укр. Роб. Вістей". В містах воно дещо краще, але не дуже. І в містах є дуже великий процент робітників, що не читають робітничої газети. А загляньмо ми хоч в наші організації. Не тільки в ТУРФДім чи Р.З.Т. найдете членів, що не передплачують своєї газети, але навіть в рядах Комуністичної Партії таких знайдете.

Чому цей член не читає? Немає часу, каже, а коли хоче почитати, то позичить прочитане вже число в товариша. Зібравши членство наших організацій, — Комуністичної Партії, ТУРФДім, Робітничого Запомогового Товариства, — то коли-б ціле воно до одного читало й стало передплачувало "Укр. Роб. Вісти", то вже менше було-б балачки про те, щоб забезпечити свою пресу матеріяльно.

На перший погляд воно гейби встидно писати, що у наших організаціях є члени, які не передплачують своєї газети. Тільки-ж мені здається, що ми виросли вже з того, щоб встидатися й закривати свої болячки. Більший встид є слухати, як член хвалиться своєю свідомістю, а на ділі він і газети своєї не читає. Починає дебатувати десь між людьми з своїми противниками, наговорить купу фраз, яких десь наслухався, не скаже ані одного путнього аргумента, сам себе обсмішить і організацію. Ось чого нам треба встидатися. А цего можна уникнути, коли кожний член перш всего буде стало читати свою газету й знати, що діється в світі, в організаціях і довкола него.

В листопаді якраз треба це зробити не на словах, але на ділі. Проголошуючи масову кампанію **поширення** своєї преси, треба починати з власної хати. Коли мені приходила з Вінніпегу ліста для збирання передплат чи пресового фонду, то я не смів з нею йти до свого сусіда доти, доки не поставив на верху свого назвиска. Я пропоную, щоб кожна наша організація, партійні групи, відділи ТУРФДім, Р. З. Т., Жінсекції, перше чим йти приєднувати передплатників, чи збирати пресовий фонд, хай переведуть контролю власного членства: чи кожний член їхнього відділу є передплатником "Укр. Роб. Вістей", а членкиня — "Робітниці"? Чи багато є таких передплатників, що вже довший час не заплатили передплати. Бо читати газету, а не платити за неї, це також не є допомогою газеті. Хтось за такого читача мусить ці кошти покрити.

Щоб, нарешті, зробити листопадову кампанію "веселішою", жвавішою, щоб вона не була більше такою, що половину сам Вінніпег, а половину ціла Канада, але щоб вона була дійсно всеканадійською, я від себе дав би кілька пропозицій.

1. Щоб вінніпегський комітет чи редакційний та адміністраційний персонал дали на листопад якусь оферту хоч би для нових передплатників.

2. Щоб всі відділи наших організацій в листопаді дійсно відклали на бік свої домашні справи, а листопад присвятили цілковито своїй пресі. І працювали не так, аби відбути, але, аби **здобути.**

3. Переконтролювати все членство, що воно читає і чи взагалі щось читає та обовязково заставити кожного члена й членкиню передплатити свої газети.

(Секретарі відділів чи вибраних комітетів повинні вчасно вдатися до адміністрації "У.Р.В.", щоб вислала їм листи всіх місцевих передплатників, зазначаючи задовжених і по тих листах місцеві листопадові комітети знатимуть, хто з членів їх відділів не читає, а хто задовжився.)

4. Визначити спеціяльних два дні в листопаді обовязкових для цілої Канади, в які перевести хата від хати кампанію за придбанням нових передплатників та за колектованням старої передплати.

5. Вибрати в центрі спеціяльний комітет з кількох товаришів, що керував би цілою кампанією: давав би вказівки листовно, чи в газетах, визначав би дні на масові мітінги, видав би летючку про значіння робітничої преси, щось в роді тієї, що її видав Освітній Комітет Ц.В.К. ТУРФДім в десяту річницю смерти І. Франка.

Це кілька моїх пропозицій. Добре, коли-б инші товариші забрали в цій справі слово, хоч по моєму краще братися за діло, чим за балачку. А тут вже само собою, чи так традицією встановлено, що ми чекаємо на слово з Вінніпегу. Бо там наші центральні заряди, там і преса.

Піддавайте, товариші, духа!

Робітник.

Монтреал, Кве.

ЗАСУДИЛИ ПАТРІОТА ОРТИНСЬКОГО.

Спеціяльна телеграма з Йорктону до вінніпегської "Free Press" з дня 22. вересня донесла, що того дня в Йорктоні засуджено на шість місяців тюрми в Принс Альберт і на заплачення $500 кари ріфа муніципалу Слайдінг Гилс, Саск., Майка Ортинського.

Майк ("Укр. Голос" каже, що Михайло) Ортинський, як кажуть, є великим українським патріотом, народнім діячем, одним з тої української патріотичної братії, що пять літ тому назад скупчилася була в вище згаданому муніципалі й "вирішувала народні справи".

Трошки задавнена ця історія. Може вона ніколи була-б світа божого не побачила, а Ортинський був би далі спокійно стояв на чолі муніципалу Слайдінг Гилс, коли-б один із цеї старої патріотичної гвардії не зірвав був з нею зносин, а це М. Савяк, який колись був секретарем того муніципалу.

Одним словом сталося таке, що в "Укр. Голосі" з 24. лютого 1926 р. ми прочитали, що в Продгом, Саск., "арештовано комуністичного організатора Б. М. Савяка" і що "арештовано його не за проповідування комунізму, тільки за крадіж".

Тільки-ж коротка була радість "Укр. Голосу", бо в слідуючому числі його редактор примушений був вже з жалем повідомити про "дальші арештування в Слайдінг Гилс" і то вже не "комуністичних організаторів", але українських патріотів і не за патріотичну роботу, але також за крадіж.

Приголомшений тою вісткою, редактор "Укр. Голосу", подаючи цю новинку, дещо наплутав. На початку сказав, що українських патріотів арештовано "на підставі доносу Савяка", а ниже в тій-же самій новинці сказав, що:

"Арештування є наслідком слідства, яке провадилося вже від довшого часу і в якім брав участь урядовий інспектор муніціпалів з Ріджайни. Муніціпал заступають в сій справі йорктонські адвокати Михайло Стечишин та В. Дж. МекДоналд".

З завороту голови, як то кажуть, сталася така неприємна плутанина: перше арештовано патріотів "на підставі доносу Савяка", потім "в наслідок слідства... в якім брав участь урядовий інспектор муніціпалів з Ріджайни", а на закінчення, ще й адвокат Михайло Стечишин заступає муніціпал і, як його заступник, повинен би домагатись арештування й покарання винних. Отже — "своя своїх".

Правда, "Укр. Голос", не чекаючи й третіх півнів, почав відпекуватися арештованих українських патріотів, заявляючи, що один з арештованих "є Поляк, один духобор, а два протестанти українського походження".

Коли-ж справа прийшла перед суд, то патріотичні "заступники муніципалу" заступали його в той спосіб, що всі ма силами старалися всі гріхи патріотів звалити на Савяка.

Розуміється, це зовсім не по демократичному звалювати вину на одного й то тільки за те, що він зрікся патріотизму. Крали всі разом тоді, коли були патріотами, то разом і покутуйте, без ріжниці, патріоти ви тепер, чи ні. Так каже здорова хлопська думка, а не лише демократична.

Так подивився на справу й суд. Чотирох він засудив ще в травні, а справу пятого, Майка ("Укр. Голос" каже, що Михайла) Ортинського відклав до осени. Патріотичні "заступники муніципалу" думали, що як відкладуть справу Майка на осінь, то може вона захолоне. Даремно "Укр. Голос" ще з 26. травня писав, що Савяк є "crobk, rogue, і selfconfessed criminal", а инші лише "протестанти українського походження", суддя МекДоналд таки сказав 22. вересня, що Майк ("Укр. Голос" каже, що Михайло) Ортинський має прилучитися до своєї партнерки на шість місяців в тюрмі Принс Альберт і заплатити $500, а коли не заплатить, то ще три місяці посидить.

Розуміється, справа тут не в тому, що Майка ("Укр. Гол." каже, що Михайла) Ортинського засуджено, а в тому, що "заступники муніципалу", бажаючи скрутити голову "комуністичному організаторові", зрубали гиляку, на якій сиділи їх патріотичні приятелі. Взялися вони вже потім за голову і на суді з "заступників муніципалу" стали заступниками "протестантів українського походження", але... відрубаної гиляки назад не причепиш.

Ось так петлюрівці колись і державу будували.

Мусій.

АМНЕСТІЯ ПО ШЛЯХЕТСЬКИ.

У відповідь на загальне домагання мілионів, на крик роспуки батьків, матерей, жінок і дітей в справі амнестії, "санаційний" уряд Польші відповів репресіями супроти амнестійних комітетів, в яких брали всі поступові партії Польщі.

Варшавська поліція впала до номешкання і деревела трус у посла Баліна, секретаря "Міжпартійного Комітету для боротьби за амнестію" і забрала амнестійні матеріяли.

Дня 10. вересня переведено таку ревізію у члена "Міжп. Комітету для боротьби за амнестію" і голови партії "Народня Воля" редактора К. Вальницького і в ред. тижневика "Воля Народа", забираючи всі письма в справі амнестії.

Щоби залякати провінціональні амнестійні комітети і репресіями припинити легальний рух за амнестією, у звязку з тими ревізіями появився в польскій пресі півофіціяльний комунікат про відкриття "комуністичного гнізда" і "комуністичної друкарні".

Жили-були собі на світі двоє створінь: хитрий Армянин і дурна Рипиндя (це не лайка, але казка).

Армянин каже:

— У нас, брат, пчоли, як гуси завбільшки...

— Коли такі великі пчоли, тож певно здоровезні й вулиї у вас?

— О, ні, вулиї звичайні, такі-ж, як у вас.

— Якже-ж така велика пчола, як гуска, влізе в таку маленьку дірку вулия?

— Пищить, а лізе.

***

Рипиндя каже:

— В Ленінграді є в нічних кватирах люде, що витримували до 10,000 ріжного роду вушей.

— А то-ж які є ріжного роду на людях вуши?

— Є кридаті, дзьобаті, чорні, блакитні, зелені, є чотироногі й горбаті, дурноваті, ліберальні, демократичні, патріотичні... десять тисяч гатунків є їх.

— І великі?

— Авже-ж, як армянські пчоли. В руки її не візьмеш... відкусить.

— І всі 10,000 на одному чоловікові?

— Ая, на одному... Лопатою їх з него згортали.

— Залізною?

— "Скуб шовел".

— Ой, то-ж певно й люде в тому Ленінграді величезні, коли втримають і виживлять на собі "10,000 **ріжного рода** вушей"?

— О, ні, люде звичайні.

— Ну, якже-ж із звичайного чоловіка можна лопатою згортати?

— О, гіравт, ю болшевікі, тобі аби тільки-б дебатувати...

***

— Моє шанування, Куркуленку...

— Кажіть зразу, чого хочете?

— Скажіть, будь ласка, де Рипиндя мешкає?

— Нема в місті... В Ленінграді вуши числить.

— За сніп?

— Ні, з патріотизму.

— То-ж якийсь вушивий той патріотизм мусить бути?

— Рипиндячий... Лопатою можна згортати... або "Пищить, а лізе".

***

"Канадійському Українцеві" і його кан-дик-датові у відповідь:

Коли ви минулого року
Хотіли до сіті-голу пролізти,
То скликали 27 організацій
нівроку!
Якимішакове сіно істи.
.....
Сьогорічному кан-дик-датові
свому
Куліть торбинку вівса
І заведіть його в солому.

***

Американський фінансовий "спец", який лічив польські фінанси, вилічив з польської каси для себе два мілиони долярів.

Більше-б Польщі таких докторів, а тоді не було-б що лічити.

***

В Польщі підвищують військовий буджет і... кару політичним вязням.

***

Чому Мієн потерпів поражку в минулих виборах? — запитують ріжні політичні ворожбити й відповідають:

Тому, що він захопив владу, що провадив деструктивну кампанію, що злучився з Патенадом, що промовляв в Гемилтоні, що кричав про митний скандал, що робив на користь великого капіталу, що він забагато їздив, що...

А коли-б Мієн був побідив, то, ці самі ворожбити сказали-б, що це завдяки тому, що...

Читайте те саме з початку.

Куркуленко.